

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
Геолого-географічний факультет
Кафедра економічної та соціальної географії і туризму

Силабус курсу
"Планування територій"
третій рівень освіти (доктор філософії)

Обсяг	Загальна кількість: кредитів 3; годин - 90; залікових модулів - 3; змістовних модулів - 3
Семестр, Рік	I / 1
Дні, Час, Місце	за розкладом занять
Викладач (і)	Шашеро Антоніна Миколаївна канд..геогр. наук доцент кафедри економічної та соціальної географії і туризму
Контактний телефон	0950708155
E-mail:	laboratorygis@ukr.net
Робоче місце	кафедра економічної та соціальної географії і туризму
Консультації	очні консультації: понеділок з 14.00-15.00

КОМУНІКАЦІЯ

Комунікація зі студентами буде здійснюватися наступним чином:

e-mail: laboratorygis@ukr.net, Zoom, Viber/

телефон: 0950708155

аудиторія: за розкладом

АНОТАЦІЯ КУРСУ (місце даної дисципліни в програмі навчання; мета курсу; тематика)

Предмет вивчення дисципліни - вивчення навчальної дисципліни «Планування територій» є ідеї впорядкування та планування територій які визвано очевидними соціально-екологічними та соціально-економічними негараздами недостатньо спланованих територій великих міст й приміських зон, міських агломерацій, промислових районів, курортних зон, та рекреаційних районів. Численні й різнопланові проблеми раціонального використання території та територіального розвитку, які постійно супроводжують господарську діяльність та активний пошук шляхів і механізмів їх вирішення призвели до посилення значення та діє спроможності регіонального просторового планування у не тільки в Україні, а і у всіх країнах світу. Предметом вивчення дисципліни є також розуміння студентами планування територій як інструменту поєднання на конкретних територіях не тільки місцевих, регіональних та загальнодержавних інтересів. а й різноманітних секторальних та галузевих інтересів, обґрунтованого визначення перспектив їх збалансованого розвитку.

Реквізити курсу: лекційний курс та практичні заняття з курсу "Планування територій" викладається після засвоєння студентами наступних дисциплін: Сучасні методологічні проблеми суспільної географії; Грунтово-земельні ресурси і сталий розвиток держави.

Мета курсу «Планування територій» є удосконалення та поглиблення теоретичними знань з методології та методики планування територій, а також знайомство з зарубіжним досвідом планувальних досліджень для впорядкування середовища життєдіяльності суспільства, оволодіння аспірантами практичними навичками використання регіональної системи державного обліку земель і наявних баз даних для обґрунтування екологічно орієнтованого планування території регіону, яке сприятиме його перспективному розвитку.

З огляду на це даний навчальний курс потребує на особливе відношення з боку студентської молоді.

Завдання дисципліни:

- отримати загальне уявлення про усю сукупність проектно-планувальних робіт, а також роль і місце в цій сукупності географічних дисциплін;
- оцінити можливості районного планування в сучасних соціально-економічних умовах України, знати теоретичні, методичні і прикладні аспекти дисципліни;
- навчитись використовувати на практиці основи районного планування.

Очікувані результати. Здобувач повинен:

знати:

- теоретичні і правові засади планування розвитку територій, його форми і методи;
- володіти умінням та навичками аналізу проблем, ресурсного потенціалу і напрямів планування розвитку територій.
- використовувати законодавчі акти, форми і методи планування для розвитку територій, регулювання земельних відносин, охорони довкілля для аналізу та вирішення регіональних проблем. Визначаючи ефективність діючих форм і методів планування розвитку територій за результатами аналізу планів і програм розвитку територій, вітчизняного й зарубіжного досвіду їх реалізації в контексті європейської інтеграції, використовуючи методи порівняльного та інституційного аналізу.

вміти:

- збирати, обробляти, зберігати та аналізувати наукову географічну інформацію з метою вибору напрямку досліджень за обраною темою з використанням сучасних інформаційних технологій;
- створювати авторські та користуватися стандартними банками комп'ютерних програм і банками даних;
- представляти підсумки виконаної роботи у вигляді звітів, доповідей на симпозіумах, наукових публікацій з використанням сучасних можливостей.

ОПИС КУРСУ

Форми і методи навчання

Курс буде викладений у формі лекцій (16 год.) та практичних занять (14 год.), організації самостійної роботи студентів (60 год.).

Основна підготовка студентів здійснюється на лекційних та практичних заняттях, але у значній мірі покладається на самостійне вивчення предмета студентами денної форми навчання під час семестру. Під час викладання дисципліни використовуються методи навчання: словесні (лекція, пояснення); наочні (демонстрація Power Point); практичні (практичні роботи); робота з підручником (під керівництвом викладача, самостійна робота студентів).

Перелік тем (загальні блоки)

Змістовний модуль 1. Планування територій як науковий напрям.

Тема 1. Об'єкт і предмет в плануванні територій. Наукові засади планування територій.

Тема 2. Передумови виникнення і історія розвитку планування територій.

Тема 3. Взаємозв'язки планування територій з іншими науками.

Тема 4. Методологічні і методичні засади планування територій.

Змістовний модуль 2. Аналіз території для потреб планування.

Тема 5. Аналіз території для потреб планування. Планувальна структура території.

Тема 6. Функціональне зонування території.

Змістовний модуль 3. Планування територій на регіональному рівні Планувальні схеми.

Тема 7. Мережа поселень. Населення і розселення в територіальному плануванні.

Тема 8. Планування міських і сільських поселень. Генеральні плани міст.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова:

1. Білоконь Ю. М. Регіональне планування: теорія і практика / Ю. М. Білоконь [За ред. І. О. Фоміна]. – К.: Логос. 2003. – 246 с.
2. Бобра Т. В. Ландшафтныя асновы тэрытарыяльнага планіравання / Т. В. Бобра, А. І. Лычак. - Симферополь: Таврыя Плюс, 2003. - 172 с.
3. Богорад Д. И. Конструктивная география района. Основы районной планировки / Д. И. Богорад. – М.: Мысль, 1965. – 408 с.
4. Браде И. Районная планировка и разработка схем расселения: опыт и перспективы / И. Браде, Е. Н. Перцик, Д. С. Питерский. – М.: Междунар. отношения, 2000. – 136 с.
5. Владимиров В. В. Основы районной планировки: Учебник / В. В. Владимиров, И. А. Фомин. – М.: Высш. шк., 1995. – 224 с.
6. Генеральна схема планування території України. Пояснювальна записка: в 2 т. / Державний комітет будівництва архітектури та житлової політики України, Державний інститут проектування «ДНІПРОМІСТО». - К.: 2000. Т1 – 2000. – 49 с. Т2 -2000.- 68 с.
7. Долішній М.І., Стадницький Ю.І., Загородній А.Г., Товкан О.Е. Розміщення продуктивних сил і регіональна економіка. – Львів: Інтеллект-Захід, 2003.
8. Комплексная районная планировка. / под ред. Белоусова В.Н. - М.: Стройиздат, 1980.
9. Комплексное региональное планирование и прогнозирование. / под ред. Федоренко Н. – М.: Наука, 89.
10. Кузнецов С. Г. Територіальне планування і розвиток міст / С. Г. Кузнецов, І.І. Ананян, Л. М. Богак. - Донецьк: Норд-Прес, 2008.-335 с.
11. Лаппо Г.М. География городов. – М.: ВЛАДОС, 1997.
12. Палеха Ю. М. Економіко-географічні аспекти формування вартості територій населених пунктів / Ю. М. Палеха. – К.: Профі, 2006. – 324 с.
13. Перцик Е.Н. Районная планировка. – Москва : Гардарики, 2006. – 396 с.
14. Позаченюк Е. А. Территориальное планирование / Е. А. Позаченюк. – Симферополь: Доля, 2003. – 255 с.
15. Проблемы комплексного развития территории / [Отв. ред. И. А. Горленко, Г. В. Балабанов, С. Н. Малюк]. – К. : Наук. думка, 1994. – 295 с.
16. Регіональний розвиток та просторове планування територій: досвід України та інших держав-членів Ради Європи / В. С. Куйбіда, В. А. Негода, В. В. Толкованов. – Київ, Крамар, 2009. – 170
17. Топчієв О. Г. Суспільно-географічні дослідження : методологія, методи, методики : навч. посібник / О. Г. Топчієв. – Одеса : Астропринт, 2005. – 632 с.
18. Формування регіональних схем екомережі (методичні рекомендації)/ За ред. Ю.Р. Шеляга-Сосонко. – Київ: Фітоцентр, 2004. – 71 с.

Допоміжна:

19. Геоэкологические основы территориального проектирования и планирования / [Под ред. Т. Д. Александровой]. – М.: Наука, 1989. – 144 с.
20. Иодо И. А. Основы градостроительства (теория, методология): [Учеб. пособие для архит. спец. вузов] / Ирина Иодо. – Минск: Выш. школа, 1983. – 199 с.
21. Кузнецов Г.А. Сельскохозяйственная районная планировка. –М.: Колос, 1974.
22. Основы конструктивной географии. /под ред. Герасимова, Преображенского, Исакова. –М.: Просвещение, 1986.
23. Островский В. Современное градостроительство. –М.: Стройиздат, 1979.
24. Перцик Е.Н. Основы районной планировки. –М.: МГУ, 1971.
25. Планировка и застройка новых городов. Сб. науч. труд. –К., 1974.
26. Развитие сельских поселений. /под ред. Мучника И.Б. –М., 1977.
27. Успенский С.В. Планирование экономического и социального развития систем расселения и поселений. –Л., 1981.

28. Функционально-планировочный анализ городов и систем расселения. Сб. науч. труд. – К., 1979.

15. Інформаційні ресурси

1. <http://www.ukrstat.gov.ua>.
2. <http://www.od.ukrstat.gov.ua>.

Політика оцінювання

- Політика щодо дедлайнів та перескладання: Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (90% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- Політика щодо академічної доброчесності: Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань в процесі заняття.
- Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Орієнтовний приклад для заліку

Поточний контроль								Підсумковий контроль	Сума балів
Змістовний модуль 1				Змістовний модуль 2		Змістовний модуль 3			
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	20	100
10	10	10	10	10	10	10	10		

T1, T2 ... T9 – теми змістових модулів

Підсумковий контроль за дисципліною – **залік**. Залік складає студент, який виконав усі обов'язкові види робіт, які передбачаються навчальною програмою дисципліни та під час опанування дисципліни набрав 60 і більше балів.

Для студентів, які набрали впродовж семестру сумарно меншу кількість балів, ніж мінімум для іспиту (60) допускається написання реферату за темами лекційних, практичних занять чи самостійної роботи, за які отримана незадовільна оцінка, або перескладання МК, за яку отримана незадовільна оцінка.

Самостійна робота студентів.

Робота студентів складається з самостійного вивчення з певного переліку тем або тем, що потребують поглибленого вивчення. Самостійна робота (СР) контролюється у вигляді тестів, контрольних робіт, колоквиумів і звітів. Питання з тем, що відведені на самостійне вивчення включені до контрольних заходів. Увесь обсяг СР містить завдання які вимагають від студента систематичну самостійну роботу.